

toetssteen

Lente 2013 (1)

**Uitgave van Teken en Schilderclub 'de Toets', Zeist
www.detoets.nl**

INHOUD:

	voorwoord	3	
	nieuwjaarreceptie	4	
	algemene ledenvergadering	4	
	kunstavond(en); Eugène Brands	6	
	kunstavond(en); Andy Goldwothy	6	
	Anne-Marie Konincks, Valentijnsdag	11	
	digitaal tekenen en schilderen	11	
	titaanwit	12	
	strip	15	
	programma	16	
	vereniging info	18	
	illustraties:		
	Eugène Brands, voorblad		
Wout Zijp, 'Afrika' acryl (Kenia veiling),	2	Foto NJ-receptie,	4
Eugène Brands portret,	6	Eugène Brands schilderij,	6
Andy Goldworthy,	7, 8	Foto A.-M. Konincks,	11
David Hockney, iPad werken,	14	Nelleke Keijner, 'Den Treek', acryl,	14
Leo Schruijer, 'Griekenland', acryl,	14	Martin v.d.Mey, 'Stilleven', acryl,	14
Sabine Lit, 'Voor de Kinderkamer', acryl,	17	H.J. van Doorn, 'Weiland met koeien' aquarel,	20
Cees van Es, 'Village (Fr.)' (Kenia Veiling),	20		

30e jaargang nr.1 maart 2013
vormgeving Cees van Es

'Afrika', Wout Zijp / bijdrage Kenia veiling

de *'toetssteen'* verschijnt in de maanden
maart, juni, september en december.

Kopij kan worden ingeleverd voor de 1^e van de maand maart,
juni, september en december.

Kopij op via e-mail (ceesvanes@casema.nl), of in het uiterste
geval een getypte of gekopieerde versie.
Tekst gaarne zonder opmaak foefjes en foto's separaat!

VOORWOORD

Het voorjaarsnummer! Weinig voorjaar in de tuin; door het raam zie ik bij het maken van deze Toetssteen slechts enkele door de vorst aangetaste krokussen. En, het voorjaar is zojuist begonnen, terwijl er overal om me heen witte pluimen uit de schoorstenen komen. Misschien is iedereen in de straat wel katholiek. Gelukkig ben ik geen fanatieke buitenschilder.

Organisatorisch is er veel te doen in de periode januari – april; nieuwjaarreceptie, algemene ledenvergadering, veiling voor Kenia..... Van de eerste twee vindt u reeds een verslag in dit blad. Voor de kunstveiling, ten bate van o.a. 2 weeshuizen in Kenia, verloopt de organisatie tot op heden goed; de werken stromen binnen en de burgemeester van Zeist, Koos Janssen, heeft al toegezegd om op 6 april om 15.00 uur het 'startschot' te geven en tevens het 1^e stuk te veilen. Nu maar hopen dat PR ook naar wens verloopt en de geïnteresseerden massaal toestromen op 5 en 6 april, en... de beurs opentrekken.

Traditioneel was er niet veel kopij voor het lentenummer, toch is het weer gelukt de Toetssteen te vullen met o.a. verslagen van de kunstavonden, een interessante bijdrage over iPad-schilderen, dat zeker naar meer smaakt, met een nieuwe adverteerder, en natuurlijk het programma.

Ik wens u weer veel leesplezier!

Cees van Es, voorzitter.

De Klop Mode

Een unieke collectie scandinavische mode
vindt u in hartje Nederland

MARIMEKKO • VUOKKO • ELISABETH KLOK • FINN FASHION • MARGARETA FORSLUND

Slotlaan 127 3701 GA Zeist Tel. 030-6919356

NIEUWJAARSRECEPTIE, 12 JANUARI 2013

Hoewel er reeds een hele week teken- en schildersessies zijn geweest, is de Nieuwjaarsreceptie op zaterdag 12 januari een waardige opening van 2013.

Een goede opkomst in een altijd opgewekte sfeer. Het atelier gezellig aangekleed, het podium en de bar versierd. Tafeltjes met kleedjes, kaarsjes en versnaperingen, waar minder gebruik van wordt gemaakt, omdat bijna iedereen staat en loopt, om zoveel mogelijk anderen te ontmoeten.

Er wordt veel voorspoed en creativiteit gewenst en je treft mensen die je weinig ziet omdat ze op andere tijden de sessies bezoeken.

Op het juiste moment neemt de voorzitter het woord en krijgt alle aandacht met zijn terugblik, verwachtingen en mededelingen. Allereerst wil hij twee dierbare personen, Rens van Kilsdonk en Stijn Brouwer gedenken, die in 2012 zijn gestorven en veel voor de Toets hebben betekend.

Er valt een korte stilte.

Cees vervolgt zijn toespraak met de vermelding dat het goed gaat met de Toets. Het ledental schommelt relatief stabiel rond de 100 en we kunnen 2012 waarschijnlijk financieel positief afsluiten.

De teken- en schildersessies worden steeds drukker bezocht en de kunstavonden laten ook een stijgend aantal deelnemers zien.

Hij dankt de vele leden die vrijwillig een heleboel werk voor de vereniging verzetten met het gevolg dat het atelier en de natuur rond het gebouw, er goed uit ziet, dat ook de organisatie van de jaarlijkse tentoonstelling goed verloopt, dat er regelmatig voldoende kopij is voor de Toetssteen en verder

meerdere niet genoemde werkzaamheden, waarvoor hij iedereen heel hartelijk bedankt.

Cees verwacht dat ondanks de nivellering van Kunst en Cultuur het voor de Toets nog wel zal meevallen. We kunnen ons bezig houden met het vieren van ons 40 jarig bestaan dit jaar (Nader onderzoek wees uit dat dit in 2014 is!). Het zou fijn zijn als hiervoor ideeën komen om dit feest mooi en goed vorm te geven en waaraan ook de nodige publiciteit is te ontlenen.

Tevens hebben we een contractverlenging van 6 jaar voor ons atelier. Dat geeft rust, maar ook verplichting. We moeten zelf zorgen voor het onderhoud van de ruimte. Dat betekent kleine reparaties aan het gebouw en schilderen van de buitenkant, maar schilderen, dat kunnen we.

Ook de energiebeheersing krijgt daarbij de nodige aandacht.

Er is een initiatief ontstaan om bezig te zijn met de ontwikkelingen van de Toets richting 2020. Een kunstavond zal voor een deel bestaan uit een brainstorming om ideeën te inventariseren.

Daarnaast is ons is gevraagd om deel te nemen aan een sponsoractie van de Oosterkerk in Zeist voor de ondersteuning van 2 weeshuizen in Kenia. Onze bijdrage zal bestaan uit een kunsttentoonstelling van werk van leden op 5 en 6 april en na afloop een veiling om geld in te zamelen. We kunnen hieraan mede vormgeven en er ook de nodige goodwill en publiciteit mee verwerven.

De algemene ledenvergadering, waar deze en andere onderwerpen aan bod komen, staat gepland op donderdagavond 14 maart, waarvoor iedereen hartelijk uitgenodigd wordt.

Na iedereen een goed, gezond en creatief 2013 te hebben gewenst en het daarop volgende, welgemeende applaus, wordt er getoast, bijgeschonken en gaat het onderling begroeten en succeswensen nog lang en gemoedelijk verder.

Een geslaagde opening van een nieuw Toets-jaar.

Martin van der Mey

ALGEMENE LEDENVERGADERING (ALV)

14 maart 2013, Beknopt verslag :

1. Opening: De voorzitter Cees van Es opent de vergadering om 20.05 uur met een welkom aan de aanwezigen (totaal 23

leden, inclusief 7 bestuursleden). De aanwezigen gaan akkoord met de voorgestelde agenda.

2. Mededelingen en ingekomen stukken: Behalve de schriftelijke meldingen van afwezigheid van Wim Kemperman en Louwrens Verroen hebben zich mondeling afgemeld Mieke Juta en Hennie Schoemaker. Alle ontvangen berichten worden behandeld onder de geagendeerde onderwerpen.

3. Verslag en acties van de ALV van 2012: Over het verslag van de ALV van 15 maart 2012 zijn geen tekstuele opmerkingen.

Naar aanleiding van actie 1 vroeg Ruud de Vos zich af of de kascontrole over het boekjaar 2011 inmiddels heeft plaatsgevonden. Hij kan zich niet herinneren een e-mail te hebben ontvangen met de resultaten. De penningmeester deelt mee dat de kascontrole over 2011 wel heeft plaatsgevonden. Hij zal nagaan wat is verzonden. Ondanks dat het bestuur de docenten heeft gevraagd aandacht te besteden aan de voorbereiding van het thema 'stilleven' (actie 3) bestaat bij veel leden de indruk dat dit niet bij alle docenten voldoende is overgekomen. Carly Paulsen onderstreept nog eens het belang van sociale controle bij het afvoeren van verfristen. Een duidelijk bord bij de spoelbak naar aanleiding van actie 4 blijkt in de praktijk niet voldoende te werken. In verband met actie 7 heeft mw. Henny Jansen van Gezondheidscentrum Zeist-West meegedeeld dat het contact met de Toets nog steeds haar aandacht heeft, maar door bouwkundige zaken vertraging ondervindt.

4. Verslag over activiteiten in 2012: Met het verslag van onze activiteiten in 2012 wordt ingestemd. Dit zal binnenkort samen met de resultaatrekening (zie agendapunt 6) ter verantwoording van de bestede waarderingssubsidie aan de gemeente Zeist worden gezonden.

5. Bestuur- en beleidszaken: Er zijn geen tegenkandidaten voor Wim Kemperman als opvolger van Heiko Nieboer voorgesteld. Met het voorstel dat Wim hem als secretaris opvolgt stemmen alle aanwezige leden in. Deze wijziging in de samenstelling van het bestuur zal worden gemeld aan de Kamer van Koophandel.

6. Financieel verslag: 2012: De penningmeester geeft een korte toelichting bij de resultaatrekening 2012.

Zoals in het verleden gebruikelijk zijn de contributies die in het voorgaande boekjaar (hier 2011) zijn ontvangen, *wel* en die in het daaropvolgende boekjaar (hier 2013) zijn ontvangen, *niet* meegenomen in de baten van het betreffende jaar (hier 2012). In het verleden spraken we steeds over een exploitatierekening, maar boekhoudkundig hebben we het feitelijk over een resultaatrekening. Ook gaf de penningmeester een korte toelichting bij de balans per 31 december 2012.

7. Verslag kascontrolecommissie: Op basis van een grondige controle door de kascommissie (bestaande uit Ron Schoemaker en Louwrens Verroen) komt zij tot de conclusie dat de financiële stukken een getrouw beeld geven van het handelen van het bestuur en de financiële toestand van de vereniging. Op basis van die conclusie wordt de algemene ledenvergadering geadviseerd het bestuur te dechargeren van haar beleid. Als zodanig wordt dit advies door de vergadering met applaus bekrachtigd.

Met betrekking tot de aanbeveling van de kascommissie over te schakelen op een eenmalig jaarlijkse inning van de contributies legt de voorzitter uit dat in het verleden bewust is gekozen voor de regeling dat leden hun contributie in jaarlijkse termijnen betalen vanaf 1 januari of 1 september. Melden ze zich enkele maanden eerder dan deze data aan als nieuw lid, dan betalen zij voor die maanden en tegelijk voor het daaropvolgend jaar.

De tweede aanbeveling van de kascommissie om voor posten, die in omvang of karakter sterk zijn veranderd t.o.v. voorgaande jaren, een schriftelijke toelichting mee te sturen wordt aangenomen.

Paul Reeskamp en Martha Krufft stellen zich beschikbaar als gewoon lid van de kascommissie voor het boekjaar 2013 en Ruud de Vos meldt zich aan als reserve-lid.

8. Voorgestelde begroting 2013: De penningmeester geeft ook een korte toelichting bij de begroting voor 2013. Deze wordt door de vergadering ongewijzigd goedgekeurd.

9. Bestuurs- en beleidszaken: De voorzitter stelt vast en de aanwezige leden beamen dat de vereniging financieel gezond is. Er hoeft daarom geen verhoging van de contributie te worden voorgesteld.

Met betrekking tot het toekomstig programma wordt met spanning uitgekeken naar de resultaten van het discussiethema

“De Toets op weg naar 2020” op 22 maart a.s.

Het voorstel van Marion Vink het programma-rooster uit de Toetssteen ook op de website van de Toets te plaatsen wordt aangenomen.

De voorzitter deelt mee dat uit zijn archiefonderzoek blijkt dat de Toets is opgericht in 1974 en niet in 1973. Dit betekent dat we meer tijd hebben om na te denken over de invulling van het veertigjarig jubileum.

Tenslotte deelt hij mee dat de leden van de Toets tot nu 16 inzendingen voor de kunstveiling t.b.v. het Kenia-project van de Oosterkerkgemeente in Zeist hebben aangemeld.

10. Huisvesting en materialen: De voorzitter doet een oproep aan de leden van de Toets in het voorjaar mee te helpen bij het onderhoud van de buitenkant van het Tuighuis. Dit is vijf jaar geleden door vrijwilligers van SDSP gedaan. SDSP vraagt of de Toets dat dit jaar wil doen, mede als gebaar van dank naar het bestuur van de fraters voor het gratis gebruik van het Tuighuis. De werkzaamheden betreffen schoonmaken, schilderen en waar nodig repareren van kozijnen, deuren en boeiboorden. Omdat het houtwerk van de ramen van de opslagruimte van de fraters aan de achterzijde op veel plaatsen zeer slecht is zullen we voor de ramen planken timmeren voor zover dat nog niet is gedaan. Afsproken wordt dat er een lijst in het atelier wordt gehangen waarop leden hun naam kunnen schrijven alsmede data waarop zij beschikbaar zijn. Overwogen wordt de werkzaamheden af te sluiten met een BBQ.

Tenslotte vraagt de voorzitter of de leden hun auto bij een volle parkeerplaats achter het atelier willen parkeren op de parkeerplaats voor de oude hoofdingang van PGGM.

11. Wat verder ter tafel komt: Meegedeeld wordt dat Sabine Lit de plaats van Louwrens Verroen in de PR-commissie overneemt.

12. Rondvraag en sluiting: Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt. De voorzitter sluit de vergadering om 9.25 uur en bedankt ieder voor zijn of haar bijdrage aan de discussie.

Acties:

1. De penningmeester zal nagaan of de e-mail met resultaten van de kascommissie over het boekjaar 2011 en aanbevelingen van de kascommissie 2010 zijn verzonden. Wanneer dat niet is gebeurd zal hij dat alsnog doen.

2. Het voorstel van Marion Vink het programma rooster uit de Toetssteen ook op de website van de Toets te plaatsen wordt uitgevoerd.
3. Afsproken wordt dat er een lijst in het atelier wordt gehangen waarop leden die bereid zijn mee te helpen aan het onderhoud van de buitenkant van het Tuighuis hun naam kunnen schrijven alsmede de data waarop zij beschikbaar zijn.

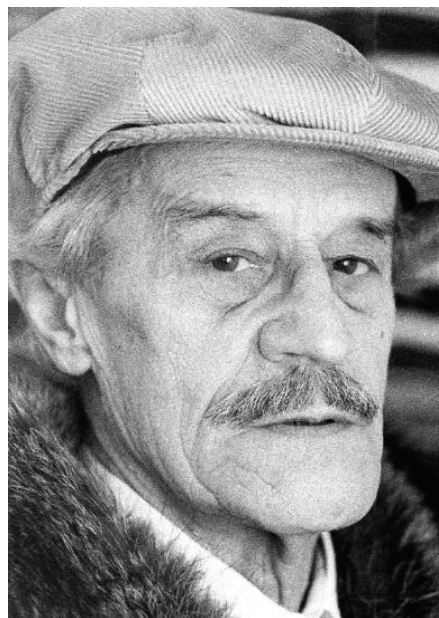
KUNSTAVOND(EN):

Vrijdag 25 januari 2013: Eugène Brands

Voor de pauze hielden we een zeer interessante ledendiscussie waarin allerlei vragen en opmerkingen geplaatst konden worden. Peter en Mieke leidde de avond en Peter zou alles op papier zetten.

Na de pauze draaiden we de film van Eugène Brands “Het universum van de schilder”. Een programma van de AVRO “Close up“ van oktober 2003.

Eugène Brands, schilder, dichter en schrijver werd geboren in 1913 in Amsterdam. Daar volgde hij aan de kunstnijverheidsschool van 1931 tot 1934 een opleiding reclametekenen. Na een paar jaar besloot hij toch om kunstenaar te worden.

Hij maakte allerlei surrealistische kunstwerken van allerlei voorwerpen die hij overal vond. Het strand was een prachtige vindplaats van allerlei aangespoelde dingen. Deze composities lijken een beetje op de surrealistische stijl van Dada.

Daarna begon hij te experimenteren met de abstracte schilderkunst. Dat trok hem het meest. Voor de oorlog was hij onder de indruk van Kandinsky en Klee en vooral van Mondriaan. Na de oorlog in 1946 exposeerde hij in het Stedelijk museum in Amsterdam. De directeur van het museum Sandberg vond hem zo goed dat hij Brands een solo expositie toezegde. Hij exposeerde zestig werken o.a. schilderijen, tekeningen en collages, maar ook verschillende assemblages, als een kapot kinderopje dat met een krabbepoot in plaats van een arm een verroeste sleutel vasthield en een op straat gevonden blauw geëmailleerde pannendecksel waarop met witte rijwiellak een melkwegstelsel was geschilderd. Karel Appel, Corneille en Constant waren onder de indruk van zijn werk en vroegen hem toe te treden tot de Experimentele Groep Holland, waaruit later de Cobra beweging uit zou voortkomen. Brands voelde hier niets voor in eerste instantie, omdat hij liever voor zichzelf werkte. Zelf zei Brands: "een groep is altijd bij de oprichting op zijn hoogtepunt, maar bij verdere ontwikkeling zie je de individuen uit elkaar groeien". Uiteindelijk stemde hij in en er werd een grote Cobratentoonstelling gehouden in het Stedelijk.

Dit werd meteen zijn laatste Cobra activiteit. Hij ergerde zich aan de groep en hij verbrak alle contacten met de Nederlandse experimentele kunstenaars. Zijn schilderijen waren in eerste instantie non-figuratief, later werden het abstracte composities. Grote wollige kleurvlakken. Hij experimenteerde net zoals de andere Cobra kunstenaars met allerlei materialen, zoals houtskool, inkt, olie verf en gevonden voorwerpen. Na Cobra inspireerde zijn dochter hem tot het maken van kleine fantasierijke olieverfschilderingen met huisjes, scheepjes, veel figuren van kindertekeningen, zoals koptopers en allerlei magische tekens. In de jaren zestig ging hij weer abstract schilderen en werd hij bekender. Hij vond inspiratie uit de natuur. Hij maakte grote schilderijen met grote zacht gekleurde vlekken die op bossen en wolkenluchten leken.. Tot zijn dood in 2002 bleef hij zo werken.

Hans Doortmont

Vrijdag 1 maart 2013: Film 'Rivers and Tides' van Andy Goldworthy.

Vrijdag 1 maart was weer onze kunstavond. Aangezien ik elke keer problemen had met de aansluitingen was ik 's morgens vroeg al naar De Toets gegaan. Ik was toch in de buurt omdat ik mijn auto naar de garage moest brengen. Na twintig minuten "rommelen" zat alles goed. Stoelen vast klaargezet zodat de avond zonder problemen zou verlopen. Goede voorbereiding is het halve werk.

Er waren twintig mensen, helaas wat weinig, maar misschien zou dat kunnen komen door de onbekendheid van de kunstenaar. Iedereen was verbaasd dat alles meteen werkte en na een korte inleiding kon de prachtige film meteen gestart worden.

Bibet Buurman had een schitterend boek van Goldworthy meegenomen, zodat een paar mensen vooraf al wat konden zien.

Wie was Andy Goldworthy. Een zeer aimabele Engelse kunstenaar die al zijn kunstwerken of beter zijn sculpturen uit de natuur haalt. Hij is geboren in 1956 in Cheshire, Engeland, en opgegroeid in Yorkshire. Studeerde in Bradford en in Lancaster aan de kunstacademie.

De film is gemaakt door de documentairemaker Thomas Riedelsheimer. Ik noem deze man omdat de film prachtige opnamen heeft van landschappen, opkomend tij en stromend water. De film heet ook "Rivers and Tides"

We zien Goldsworthy in Nova Scotia (Canada) zeer nauwgezet ijspegels aan elkaar zetten met zijn blote handen om het beter te kunnen voelen. De zon maakte het kunstwerk af door er doorheen te schijnen en het langzaam te laten smelten. Schitterend gewoon.

Veel van zijn opgestapelde objecten stortten op het laatste in. Grote hilariteit bij de Toetsleden natuurlijk, want je bouwde als het ware mee.

Het deed mij denken aan mijn kindertijd. Lekker klieren met stenen in een beek tijdens vakanties. Opstapeling van takken of rijen blaadjes die langzaam met de rivier meedreven. Je keek gefascineerd waar de sliert takjes en blaadjes naar toe ging. Goldsworthy gebruikte alles wat de natuur te bieden had: klei, stenen, schapenwol, takken, sneeuw.

Kortom alles wat voorhanden was. Je kon ook zien hoe vluchtig alles kon zijn, als hij door de zon beschenen sneeuw opgooide. Maar ook zeer standvastig in zijn muurtjes die meanderend om bomen heen door het landschap slingerden. Ook zien we de familieomstandigheden in Goldsworthy's huis in Penport in Schotland.

Het meest fascinerende vond ik nog het kleuren van het water met rode aarde. Voor mij was het een bron van inspiratie. Je zou er zo een prachtig abstract schilderij van kunnen maken. De achtergrond was grijsbruin van het gesteente met daarin twee poeltjes van knalrood gekleurd water.

Ik kan mij voorstellen dat de film een aantal prijzen ontving, waaronder "Beste Documentaire" awards van de San Diego Critics, van de Film Society en de San Francisco Film Critics Circle.

Voor mij was het een zeer inspirerende avond en na het gebruikelijke wijntje en de "roddeltjes" konden we tevreden naar huis.

Hans Doortmont

Vrijdag 5 april 2013:

Géén programma i.v.m. tentoonstelling en veiling van werken van o.a. Toetsleden ten bate van 2 weeshuizen in Kenia.

Kijkdagen: vrijdag 5 april vrijdag, 19.30 – 21.30 uur

zaterdag 6 april, 10.00 – 12.00 en 13.00 – 15.00 uur

Veiling: zaterdag 6 april 15.00 uur

Locatie: De Wittenberg, Krakelingweg 10, Zeist

Vrijdag 31 mei, aanvang 20.00 uur: 'Werk van leden door leden'.

Een ieder kan een werk inbrengen dat door de aanwezigen wordt beoordeeld en van advies voorzien.

Ook wel genoemd 'de kleine appreciatie-avond'.

Introductie is toegestaan op alle Kunstavonden!

HEGER EN VAN DEN BERG

*Sinds 1922
een begrip*

WINSOR & NEWTON

Ara

4 art

GOLDEN
ARTIST COLORS

DALER - ROWNEY

system 3

KUNSTSCHILDERMATERIAAL

INLIJSTERIJ

PASSE - PARTOUT SNELSERVICE

Steynlaan 32

tel.: 030-693 05 02

MET SPOED GEZOCHT:
<ADVERTEERDERS VOOR IN DIT BLAD>
HELP ONS DIT BLAD MEER LEVENSVATBAARHEID TE GEVEN!
HET BESTUUR.

La Rêve | Drent Uitvaartverzorging

Na jaren te hebben gewerkt voor een grote uitvaartorganisatie in Zeist, heeft Samantha Drent vorig jaar besloten haar eigen uitvaartonderneming La Rêve | Drent Uitvaartverzorging op te richten. Nu kan zij weer de persoonlijke aandacht én begeleiding geven waar zo vaak naar verlangd wordt. Daarbij richt zij zich hoofdzakelijk op de regio Zeist, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Den Dolder, De Bilt, Bilthoven e.o.

Helaas wordt er tegenwoordig bij het regelen van een uitvaart nog steeds teveel gedacht in beperkte mogelijkheden. Een laatste ultimawens of een eigen invulling van de overledene zelf, blijkt dan in veel gevallen toch niet mogelijk. Dit terwijl juist met de ervaring én de wil van de Uitvaartverzorging de uitvaart op een écht persoonlijke manier vorm gegeven kan worden.

Naast de mogelijkheid om middels La Rêve | Drent Uitvaartverzorging op te baren bij verschillende uitvaartcentra in de regio, is dit uiteraard ook mogelijk

Samantha Drent, uw uitvaart in vertrouwde handen

in de eigen vertrouwde omgeving van de overledene. U kunt hierbij denken aan een aparte ruimte in de woning die voor deze gelegenheid met zorg wordt ingericht. Alle benodigde apparatuur en ondersteunende diensten hiervoor heeft La Rêve | Drent Uitvaartverzorging in eigen beheer.

“Ongeacht waar u verzekerd bent”

Er bestaat nog steeds veel onduidelijkheid over uitvaartverzekeringen. Een veel gehoorde opmerking is dat men denkt verplicht te zijn de uitvaart te moeten laten verzorgen door de (landelijke) uitvaartorganisatie welke gelieerd is aan de uitvaartverzekering. Dit is echter bijna nooit het geval. Dus ook als u elders verzekerd bent, kan La Rêve | Drent Uitvaartverzorging de uitvaart voor u verzorgen.

“Het voorbespreken van een uitvaart ontzorgt”

La Rêve | Drent Uitvaartverzorging kan er samen met u voor zorgen dat al uw uitvaartwensen op papier komen te staan, zodat uw nabestaanden niet met vragen achterblijven of met moeilijke persoonlijke keuzes te maken krijgen. Wilt u eens rustig bespreken welke mogelijkheden er allemaal zijn of uw uitvaartwensen schriftelijk laten vastleggen, neemt u dan gerust vrijblijvend contact op.

La Rêve | Drent Uitvaartverzorging

T: 030 - 290 14 51
M: 06 - 11 308 417
Dag én nacht bereikbaar

info@lareve.nl
www.lareve.nl

TOETS VARIA

LIDMAATSCHAP PASJE

Het nieuwe lidmaatschap pasje was bij de vorige Toetssteen bijgesloten.

In tegenstelling tot voorgaande jaren staat er geen jaartal meer op; het nieuwe pasje blijft geldig, zolang u lid bent van de Toets.

Heeft u het niet ontvangen of heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met de leden-administratie.

Anne-Marie Konincks / Valentijnsdag !

Op 14 februari, Valentijnsdag, was het volop winter. De sneeuw lag dik op de glibberige wegen en door een snijdende wind was het heel erg koud.

Maar deze, van liefde vervulde dag, was ook de 75e verjaardag van één van de bekendste modellen van De Toets: Anne-Marie Konincks.

Het was op haar verzoek om juist op deze donderdag bij De Toets te mogen poseren.

In dit 75 jaar lange leven heeft ze, met haar nog steeds jeugdige uitstraling, reeds 39 jaar model gestaan voor De Toets. 39 jaar van een 39-jarige vereniging ? Inderdaad, vrijwel van de start van de Toets.

Het zal de gure winter geweest zijn, die verantwoordelijk was voor een zeer beperkte opkomst om te schilderen, 3 leden, de docent en Anne-Marie... goed op tijd, mooi gekleed en met de altijd aanwezige glimlach.

Er werd haar van De Toets een grote, rode zijden roos aangereikt, die kleurig aansloot bij de feestslinger die zij reeds om zich heen had gedrapeerd. Zo zat het model er erg vrolijk en inspirerend bij.

Anne-Marie trakteerde in de pauze op, speciaal voor deze feestelijke poseersessie zelf gebakken, lekkere cake, waarvan in de pauze, die daardoor nogal uitliep, dan ook uitgebreid werd genoten.

Vervolgens kon er nog de laatste hand worden gelegd aan drie mooie schilderijen.

Ondanks de geringe opkomst werd het een werkelijk hartverwarmende Valentijnsfeer tijdens een waardige Toetsmiddag.

Anne-Marie, bedankt.

Martin van der Mey

DIGITAAL TEKENEN EN SCHILDEREN

Het digitale tijdperk heeft ook de beeldende kunst niet onberoerd gelaten. Het begon met de fotografie. Digitale camera's zijn inmiddels gemeengoed bij zowel amateurs als professionals. Filmrolletjes zijn zeldzaam geworden en de donkere kamer is vervangen door de PC met Photoshop.

Tekenen op de PC was al langer mogelijk met behulp van zogenaamde grafische tableau's zoals de Bamboo van Wacom.

Voor een doorbraak op dit gebied hebben aanraakschermen gezorgd en dan met name via Apple, met de iPhone telefoon en de iPad tablet.

Op de schermen van deze producten kan met behulp van teken- en schilderapplicaties (“apps”) met de vinger of speciale pennen worden gewerkt.

De bekende Engelse schilder David Hockney past dit sinds 2008 toe en heeft inmiddels met honderden werken bekendheid gegeven aan deze kunstuiting.

Hij is begonnen op de iPhone met de app *Brushes* en “bestookte” vrienden en kennissen via e-mail met zijn kleurrijke maaksels. Later is hij overgestapt op de iPad met zijn grotere scherm. Hij gebruikt dit apparaat ook voor het maken van studies voor zijn (zeer) grote schilderijen.

Hockney heeft inmiddels geëxposeerd met zijn digitale kunst, met “Fleurs fraîches” in 2010 in Parijs en “Me draw on iPad” in 2011 in Denemarken.

In Nederland heeft het Stedelijk Museum in Amsterdam aandacht besteed aan de iPad. Zo heeft in 2011 de tekenaar-cartoonist Kamagurka daar getekend op deze tablet in een marathon van 24 uur.

Onder auspiciën van dit zelfde museum heeft de kunstenaar Jochem van der Spek een app met de naam *StyleClash* ontwikkeld waarmee na het inbrengen van kleuren en wat andere attributen de iPad geheel zelfstandig abstracte kunst maakt.

Een leuk spelletje maar weinig creatief naar mijn idee.

Bij toepassingen van digitale media is massaliteit vaak een bijkomend verschijnsel. Zo ook bij iPad kunst. Dit blijkt bijvoorbeeld bij de online applicatie *Flickr* voor het delen van foto's. Daar valt een groot aantal uit vele landen ingezonden iPad kunstwerken, rijp en groen, te zien. Er is daarbij geen commerciële doelstelling.

Wel commercieel is de aanpak van de Brabantse kunstenares Diana Kortbeek. Zij maakt iedere maand nieuwe iPad schilderijen en biedt ze dan te koop aan via een eigen app voor ongeveer acht euro per stuk. Haar voordeel is dat de oplage in principe onbeperkt kan zijn.

Hoe werkt nu dat tekenen en schilderen met de iPad. Het begint met de installatie van een app. Deze is tegen een prijs van luttele euro's verkrijgbaar bij de online winkel iTunes van Apple. Ik noem er enige: *Adobe Ideas*, *Brushes*, *Procreate*, *ArtStudio*. Deze goed doortimmerde toepassingen hebben alle ruime mogelijkheden in de keuze van gereedschappen, verfsoorten, inkten, paletten, dikte en opaciteit van de streken. Net als bij Photoshop kan in lagen gewerkt worden. Ik heb zelf de nodige goede ervaringen met de bovenvermelde apps. Er zijn er zeker meer en wellicht ook voor andere tablets, maar daar heb ik geen ervaring mee.

Werken met een vinger kan, maar een speciale pen bijvoorbeeld van Bamboo is wel aan te raden.

Het is ook nodig te leren werken met de app naar keuze. Dat gaat echter vrij snel. De artistieke mogelijkheden zijn heel mooi.

Wat is nu interessant voor Toetsleden?

Uiteraard is bezit van een iPad een voorwaarde. Het apparaat kan worden gebruikt als een schetsboek, en het kan dienen bij het maken van ontwerpen voor een groter schilderij op papier of doek. Werken gemaakt op de iPad kunnen ook prima geprint worden op een goede fotoprinter. Toesturen aan anderen kan via e-mail.

Tekenen en schilderen op de iPad is niet op te vatten als vervanging van bestaande technieken, het is een uitbreiding van het scala aan artistieke mogelijkheden waarover we kunnen beschikken.

Als er belangstelling is bij Toetsleden kunnen we eventueel met elkaar daar over praten.

Ruud de Vos / rhdevos@casema.nl

Titaan wit

Leven en dood verenigd in de moeder aller kleuren Wit, kleur of geen kleur, kleur van de reinheid, het goddelijke en het leven zelf. Maar afhankelijk van het deel van de wereld, ook de kleur van dood, ziekte en verderf. Miljoenen jaren al komen witte pigmenten in verschillende vormen in de natuur voor en ook zijn er al sinds eeuwen diverse synthetische varianten ontwikkeld. Sommige zijn al duizenden jaren in gebruik, andere zijn om uiteenlopende redenen uit kunstschilderverf verdwenen. Een korte reis door de soms zwartgekleurde geschiedenis van wit.

Natuurlijk wit:

Tussen ongeveer 145 en 66 miljoen jaar geleden, een tijdperk dat nu het Krijt wordt genoemd, waren grote delen van onze huidige wereld bedekt door de wereldzeeën. Als de dieren die daarin leefden stierven, zonken ze naar de bodem waar er uiteindelijk niets anders van overbleef dan de kalkrijke skeletten en schelpen. Deze stapelden zich in al die jaren op tot dikke lagen van soms wel vele tientallen meters en werden verpulverd onder de druk van door de rivieren aangespoeld zand en klei. Toen later de zeespiegel daalde en delen van de aardkorst omhoog werden gedrukt, kwamen deze witte lagen aan de oppervlakte. Ze bestaan voor het grootste deel uit calciumcarbonaat ofwel krijt, het oudste witte pigment op aarde. De naam is ontleend aan het eiland Kreta, dat voor een groot deel uit krijtrotsen bestaat. Behalve krijt, zijn ook andere witte minerale pigmenten in de natuur ontstaan. Voorbeelden zijn kaolien, ook Chinese porseleinaarde of pijpaaarde genoemd, en gips. Sinds het eerste verfgebruik door de mens zijn deze witten gebruikt. Zo is krijt terug te vinden in de oudste grotschilderingen en beschilderen natuurvolkeren hun

lichamen ook nu nog volgens eeuwenoude rituelen met onder andere witte verf.

Van natuurlijk wit naar synthetisch wit:

Natuurlijke minerale pigmenten hebben als nadeel dat ze transparanter worden naarmate er meer bindmiddel nodig is om er een goed verwerkbaar verf van te maken. Hoe minder de dekkraft, hoe minder wit de kleur zal zijn. In olie verliezen ze nagenoeg alle dekkraft en worden ze bovendien grijs van kleur. Met de ontdekking van nieuwe witte pigmenten werden de minerale witten dan ook steeds minder gebruikt om een verf wit te kleuren. Tot vandaag de dag worden ze om diverse redenen nog steeds wél toegepast als vulmiddelen.

Het eerste synthetische witte pigment was loodwit, dat al zo'n vier eeuwen voor de jaartelling werd ontdekt en dat daarmee waarschijnlijk het oudste kunstmatig vervaardigde pigment is. Door het metaal bloot te stellen aan de dampen van een zure vloeistof als azijn, ontstaat een chemische reactie en wordt het lood omgezet in basisch loodcarbonaat dat als een witte aanslag het lood bedekt. Door de aanslag af te schrapen verkreeg men een wit poeder, dat ook in olie goed dekkend bleek te zijn en een fantastische verf opleverde.

Dank voor stank Het Hollandse loodwit was in de zeventiende eeuw vermaard om zijn kwaliteit. Platte repen lood van zo'n tien à vijftien centimeter breed werden losjes opgerold - het lood mocht zichzelf nergens raken - en in aardewerken potten boven een laag bierazijn op pootjes geplaatst. De potten werden aaneengesloten in een zogenaamd broeihok geplaatst op een laag paardenmest met stro. Over de potten kwam een laag planken, dan weer paardenmest met stro en een volgende laag potten. Na zo'n acht lagen en de laatste laag mest met stro werd het hok afgesloten. Door de broei van de mest liep de temperatuur aanzienlijk op, waardoor de omzetting van lood naar pigment werd versneld. Na zo'n vier tot zes weken werd het witte poeder van het overgebleven lood geklopt, met water tot pap gemengd en op een molen fijn gewreven. Uiteindelijk werden er broodjes van gevormd die in heel Europa dankbaar aftrek vonden voor toepassingen in kunst- en huisschilderverf, pleisterwerk en glazuur voor aardewerk. Maar het werd ook voor doeleinden gebruikt waar wij nu niet aan moeten denken.

Tot de dood erop volgt:

Het is nog niet zo lang in de mode om een bruin getinte huid te hebben. Eeuwen lang was juist een witte huid het symbool

van schoonheid en rijkdom. Immers, mensen die buiten moesten werken werden bruin en rijke mensen werkten binnen. Om er zo blank mogelijk uit te zien, gebruikten de dames dan ook eeuwenlang witte make-up die vaak op basis van loodwit werd gemaakt.

Maar loodwit is uitermate giftig, met als gevolg dat er ernstige irritaties optraden zoals pijnlijke ogen, puisten, wratten en loszittende tanden. Een vroegtijdige dood was veelal het uiteindelijke gevolg, zowel voor de dames in kwestie als voor de heren die zo'n 'schone huid' regelmatig kusten.

In Amerika heeft dit gebruik zelfs tot eind negentiende eeuw stand gehouden. Voor schoonheid werd een hoge prijs betaald.

Onschuldig wit:

Tot midden negentiende eeuw, met de uitvinding van zinkwit, zou loodwit het belangrijkste witte pigment blijven. Aanvankelijk was zinkwit, een zinkoxide, te duur om met loodwit te kunnen concurreren. Maar zelfs toen de productie aanzienlijk goedkoper werd, heeft zinkwit het loodwit niet kunnen verdringen. Buiten het feit dat zinkwit, voor zover bekend, niet schadelijk is voor de menselijke gezondheid, verschillen beide namelijk nogal qua andere eigenschappen. Zinkwit is transparant en koel van kleur, loodwit dekkend en warm van kleur.

Vooral in huisschilderverf werd vanwege de dekkraft de voorkeur gegeven aan loodwit, in kunstschilderverf was vanaf toen een rol weggelegd voor beide, juist vanwege de verschillende eigenschappen.

Pas met de uitvinding van het totaal onschuldige, eveneens warme en zeer dekkende titaanwit, zou in de twintigste eeuw het giftige loodwit verdrongen worden. Tegenwoordig is loodwit zelfs nagenoeg bij de wet verboden.

Wist u dat....

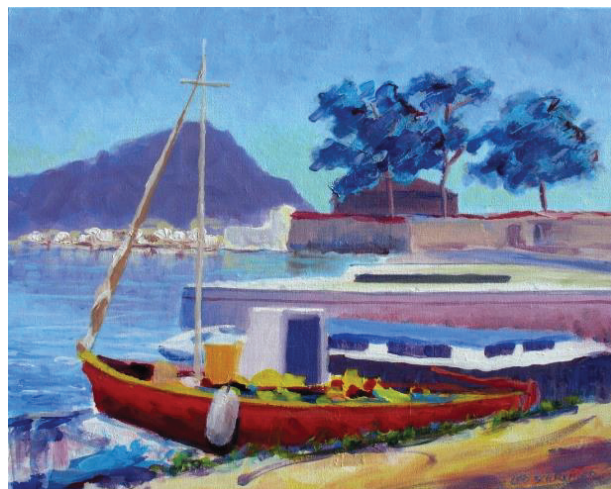
Wit licht bestaat uit alle kleuren van de regenboog?

Dat als wij een witte kleur zien, alle kleuren van het licht in gelijke mate door ons oog worden opgevangen?

Zo is wit de moeder van alle kleuren.

Mis de Kunstveiling voor Kenia niet!!

Kijkdagen: vrijdag 5 april 19.30-21.30 uur
Zaterdag 6 april 10.00-12.00 en 13.00-15.00 uur
Veiling: zaterdag 6 april vanaf 15.00 uur

DR. HEINZ PRAAT:

HANS DOORTMONT LENTE 2013

programma

Week 13, maart

ma	mi	25	keuze docent/ eigen werk	ah
di	mi	26		mb
di	av	26	- -	jk
wo	mo	27	- -	jk
wo	mi	27	- -	ws
wo	av	27	- -	jh
do	mi	28	- -	hn
do	av	28	open atelier	

Vrijdag 5 april 2013, Kunstavond

Week 14, april

ma	mi	1	2 ^e Paasdag !!!!!!!	
di	mi	2	naaktmodel-	mb
di	av	2	- -	jk
wo	mo	3	- -	jk
wo	mi	3	- -	ws
wo	av	3	- -	jh
do	mi	4	- -	hn
do	av	4	open atelier	

Week 15, april

ma	mi	8	stilleven	ah
di	mi	9	- -	mb
di	av	9	- -	jk
wo	mo	10	- -	jk
wo	mi	10	- -	ws
wo	av	10	- -	jh
do	mi	11	- -	hn
do	av	11	open atelier	

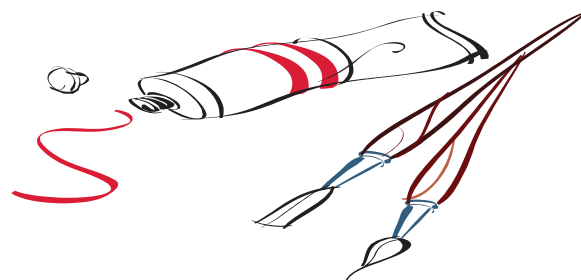
Week 16, april

ma	mi	15	gekleed model	ah
di	mi	16	- -	mb
di	av	16	- -	jk
wo	mo	17	- -	jk
wo	mi	17	- -	ws
wo	av	17	- -	jh
do	mi	18	- -	hn
do	av	18	open atelier	

Week 17, april

ma	mi	22	keuze docent/ eigen werk	ah
di	mi	23		mb
di	av	23	- -	jk
wo	mo	24	- -	jk
wo	mi	24	- -	ws
wo	av	24	- -	jh
do	mi	25	- -	hn
do	av	25	open atelier	

Week 18 en 19 Meivakantie

Week 20, mei

ma	mi	13	naaktmodel	ah
di	mi	14	- -	mb
di	av	14	- -	jk
wo	mo	15	- -	jk
wo	mi	15	- -	ws
wo	av	15	- -	jh
do	mi	16	- -	hn
do	av	16	open atelier	

Week 21, mei

ma	mi	20	2 ^e Pinksterdag !!!!	
di	mi	21	stilleven	mb
di	av	21	- -	jk
wo	mo	22	- -	jk
wo	mi	22	- -	ws
wo	av	22	- -	jh
do	mi	23	- -	hn
do	av	23	open atelier	

Week 22, mei

ma	mi	27	gekleed model	ah
di	mi	28	- -	mb
di	av	28	- -	jk
wo	mo	29	- -	jk
wo	mi	29	- -	ws
wo	av	29	- -	jh
do	mi	30	- -	hn
do	av	30	open atelier	

Vrijdag 31 mei 2013, Kunstavond

Week 23, juni

ma	mi	3	keuze docent/ eigen werk	ah
di	mi	4		mb
di	av	4	- -	jk
wo	mo	5	- -	jk
wo	mi	5	- -	ws
wo	av	5	- -	jh
do	mi	6	- -	hn
do	av	30	open atelier	

Week 24 t/m 35, Zomervakantie

Programma (vervolg)

Week 36, september

ma	mi	02	stilleven	ah
di	mi	03	- -	mb
di	av	03	- -	jk
wo	mo	04	- -	jk
wo	mi	04	- -	ws
wo	av	04	- -	jh
do	mi	05	- -	hn
do	av	05	open atelier	

Week 37, september

ma	mi	09	keuze docent/ eigen werk	ah
di	mi	10	- -	mb
di	av	10	- -	jk
wo	mo	11	- -	jk
wo	mi	11	- -	ws
wo	av	11	- -	jh
do	mi	12	- -	hn
do	av	12	open atelier	

Week 38, september

ma	mi	16	naaktmodel	ah
di	mi	17	- -	mb
di	av	17	- -	jk
wo	mo	18	- -	jk
wo	mi	18	- -	ws
wo	av	18	- -	jh
do	mi	19	- -	hn
do	av	19	open atelier	

Week 39, september

ma	mi	23	stilleven	ah
di	mi	24	- -	mb
di	av	24	- -	jk
wo	mo	25	- -	jk
wo	mi	25	- -	ws
wo	av	25	- -	jh
do	mi	26	- -	hn
do	av	26	open atelier	

Vrijdag 27 september 2013, Kunstavond

Week 40, sept./okt.

ma	mi	30	gekleed model	ah
di	mi	01	- -	mb
di	av	01	- -	jk
wo	mo	02	- -	jk
wo	mi	02	- -	ws
wo	av	02	- -	jh
do	mi	03	- -	hn
do	av	03	open atelier	

Week 41, oktober

ma	mi	07	keuze docent/ eigen werk	ah
di	mi	08	- -	mb
di	av	08	- -	jk
wo	mo	09	- -	jk
wo	mi	09	- -	ws
wo	av	09	- -	jh
do	mi	10	- -	hn
do	av	10	open atelier	

Week 42, oktober

ma	mi	14	naaktmodel	ah
di	mi	15	- -	mb
di	av	15	- -	jk
wo	mo	16	- -	jk
wo	mi	16	- -	ws
wo	av	16	- -	jh
do	mi	17	- -	hn
do	av	17	open atelier	

Week 43 Herfstvakantie

